

Hukuk Bülteni

Uyuşmazlıkların Çözümü | Türkiye | Aralık 2019

İSTANBUL TAHKİM MERKEZİ'NİN YENİ UYUŞMAZLIK ÇÖZÜM YÖNTEMİ: ARABULUCULUK-TAHKİM (MED-ARB) MEKANİZMASI

İstanbul Tahkim Merkezi'nin (ISTAC), hem arabuluculuk hem de tahkim süreçlerini içinde barındıran Arabuluculuk-Tahkim (Med-Arb) Kuralları geçtiğimiz Kasım ayında yürürlüğe girdi. Med-Arb, aşamalı bir uyuşmazlık çözüm yöntemi niteliği taşımaktadır. Med-Arb Kuralları kapsamında, taraflar arasında bir uyuşmazlık doğması halinde, söz konusu uyuşmazlık ilk önce arabuluculuk ile çözümlenmeye çalışılacak, arabulucu aracılığıyla anlaşılabilmesi halinde ise tahkim yoluna başvurularak uyuşmazlık nihai olarak çözüme kavuşturulacaktır. Med-Arb Kuralları, arabuluculuk ve tahkime konu olabilecek uyuşmazlıkların yerel mahkemeye başvurulmaksızın ISTAC nezdinde takip edilecek usul ve uygulama kurallarını belirlemektedir.

Esasında, arabuluculuk-tahkim şeklindeki iki aşamalı tahkim şartları uygulamada zaten mevcuttur. Ancak, dünyada alternatif uyuşmazlık çözüm yöntemleri üzerine çalışmalar yürüten hiçbir kurum, şu ana dek arabuluculuk-tahkim mekanizmasının usul ve uygulamasına ilişkin bir kurallar bütünü yayınlayıp yürürlüğe koyarak bu mekanizmayı kurumsal hale getirmemiştir. Bu anlamda, Med-Arb Kurallarını yayınlamış olmakla ISTAC bir ilki gerçekleştirmiştir.

Med-Arb Kurallarının uygulama alanı bulabilmesi için tarafların, uyuşmazlığın öncelikle arabuluculuk yöntemiyle, bu aşamada anlaşılabilmesi halinde ise tahkim yoluyla nihai olarak çözümleneceği konusunda anlaşmaları gerekmektedir. Bu anlaşma, taraflar arasındaki sözleşmeye

KOLCUOĞLU DEMİRKAN KOÇAKLI

“Med-Arb” tahkim şartı koyulması şeklinde gerçekleşebileceği gibi, uyuşmazlığın doğmasından sonra da taraflar bu konuda anlaşmaya varabileceklerdir.

Med-Arb Kuralları, ISTAC Arabuluculuk Kuralları ve ISTAC Tahkim Kuralları ile beraber uygulanacaktır. Zira Med-Arb Kuralları, arabuluculuk ve tahkim süreçlerinin başlatılması, arabulucu ve hakemlerin seçimi, arabuluculuk ve tahkim süreçlerinin usulü gibi konularda özel hükümler içermemektedir. Bu kapsamda, Med-Arb süreci, uyuşmazlığın taraflarından birinin ISTAC Arabuluculuk Kurallarına uygun olarak yapacağı arabuluculuk başvurusu üzerine başlayacak, bu başvuru akabinde uyuşmazlığın çözümü için ISTAC Divanı tarafından bir arabulucu tayin edilecektir. Tarafların üzerinde mutabık kalacakları bir arabulucu tayin etmeleri de mümkündür. Arabulucunun atanması sonrasında ise arabuluculuk aşaması, ISTAC Arabuluculuk Kurallarına uygun olarak yürütülecektir.

Arabuluculuk süreci sona erdiği, bununla birlikte uyuşmazlığın çözümü konusunda anlaşmaya varılamadığı takdirde, arabulucu ve taraflar tarafından imzalanan anlaşamama son tutanağı ile bu durum tespit edilecektir. Bu noktadan sonra taraflar, tahkim davası açmakta serbesttir. Fakat arabuluculuk süreci sona ermeden ve her halükârda, arabuluculuk süreci başladıktan sonra sekiz hafta geçmeden önce tahkim davası açılması, Med-Arb Kuralları uyarınca mümkün değildir. Bu kurala uyulmadığı takdirde karşı taraf en geç cevap dilekçesi aşamasında tahkim yargılamasının durdurulmasını ve arabuluculuk sürecinin başlatılmasını/kaldığı yerden devam etmesini talep ederek yetki itirazında bulunabilecektir. Hakemin (veya hakem heyetinin) tahkim yargılamasını durdurmaya karar vermesi üzerine arabuluculuk süreci başlayacak ve arabuluculuk süreci tarafların anlaşamaması ile sona ererse talep üzerine tahkim yargılaması kaldığı yerden devam edecektir. Diğer yandan, karşı tarafın, Med-Arb sözleşmesinin ihlalinden doğan zararın karşılanması için ihlali gerçekleştiren taraftan tazminat talep etme hakkı da saklı olacaktır.

Tahkim aşamasına gelindiğinde, bu kez de ISTAC Tahkim Kuralları kapsamında öngörülen usul ve uygulama kurallarına başvurulacaktır. Fakat tahkim aşamasında, taraflar ve arabulucu dahil olmak üzere arabuluculuğa katılan kişilerin, Med-Arb Kurallarında belirtilen beyan veya belgeleri delil olarak ileri sürmesi ve bunlar hakkında tanıklık yapması Med-Arb Kuralları uyarınca yasaktır. Bahsi geçen beyan ve belgeler, 6325 sayılı Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu'na paralel şekilde düzenlenmiştir: (i) Tarafların uyuşmazlığı çözmek adına öne sürdükleri görüş ve teklifler, (ii) arabuluculuk sürecinde, taraflarca ileri sürülen öneriler veya herhangi bir vakia veya iddianın kabulü, (iii) arabulucunun çözüm önerisi, (iv) taraflardan herhangi birinin arabulucunun çözüm önerisini kabul ettiğini veya edebileceğini belirten beyanı, ve (v) sadece arabuluculuk faaliyeti sebebiyle hazırlanan belgeler. Ayrıca tarafsızlığı sağlamak adına, arabuluculuk süreçlerinde arabulucu olarak görev yapan kişi, aksi kararlaştırılmadıkça, aynı uyuşmazlık hakkındaki tahkim aşamasında hakem olarak görevlendirilemeyecektir.

KOLCUOĞLU DEMİRKAN KOĐAKLI

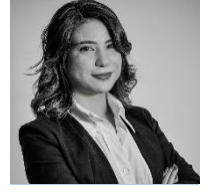
Med-Arb Kurallarının uygulamada sağlayacağı kolaylıkları veya uyuşmazlığın tarafları için dezavantajlarını değerlendirmek için henüz oldukça erken. Fakat Med-Arb mekanizmasının, taraflara uyuşmazlıklarını nispeten daha kısa sürede çözüme kavuşturmalarını sağlayacak bir alternatif yaratacağı söylenebilir.

İLETİŞİM

Av. Begüm Biçer İlikay

bbicer@kolcuoglu.av.tr

Av. Cansu Doğan

cdogan@kolcuoglu.av.tr